

DEBRECENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy hóra. 1 kor. Egy hóra. 1 kor. 50 fill. Negyedévre 3 " Negyedévre 4 " 50 "		Felelős szerkesztő: Dr. NEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECEN, Piac-utca 49. szám.
---	--	--	---

Az 1912. évi költségvetés.

52 ezer korona a felesleg.

Valamely rendszer életrevalóságát azok az eredmények jelölik, melyek erősödést, gyarapodást és virágzást tudnak előidézni. Nem az a jó alkotás, amelyik kevés áldozatkészséggel jön létre, de melyik rendeltetésének még akkor is sikerrel tud megfelelni, amikor amaz már emlékében sem él az utódoknak. Soha ennek az elméletnek az igazsága jobban kikristályosodva nem volt, mint éppen most, amikor a koalíció vergődését és a mai kormány eredményes munkáját az államháztartás mérlegében egymással szembeállítjuk.

Emlékezzék vissza kiki azokra a nehézségekre, amelyek pár év eljött az államháztartás mérlegét fellobbantották, fedezetét kiapasztották s majdnem előreláthatatlan rázkódásnak tették ki. Amikor egész Európa pénzpiacát körül kellett koldulni, hogy a könnyelműen eltékozolt állami bevételek pótlására hitelt szerezhessünk s amikor alig találtunk pénzesoprotot, mely a maga bizalmának szinte segédkezéssel jött volna felénk.

Nem akarjuk itt részletezni azt a bohó és tapogatózásban bukácsoló rendszertelenséget, amely két kézzel szórta a milliákat, azt a szüklátköröséget, amely a beruházások meddőségét szem elől tévesztette s azt a bünnös könnyelműséget, amely a protekció és pártpolitikai szolgálatokat dédelgette. Érezte azt minden józan szemlélője ennek az országnak. Belerokkant abba az állam háztartása.

Kinos, beérhetetlen, szinte emberfeletti feladatra vállalkozott ez a kormány, mikor az így feldult és kimerült állami háztartás rendbehozatalára vállalkozott. Szinte el sem is képzeljük, hogy munkáját minden megrázkódás nélkül tudja keresztülhajtani. — Ám már az első lépésen ott látszott a biztosság, első fellépésén a tudatosság s első aktusán a siker: a nagy kölcsönt a börze hőmérőjének gyors felszökkenése a legszerencsésebb feltételekkel perfektuálta.

Sok kötelezettséget kellett teljesítenie, nagy beruházásokat áthidalnia, amíg a jövő évi költségvetésig elérkezett. S amíg ellenzéki oldalon gáncsvetéssel és felületes lelkiismerettel igyekeznek gátolni munkáját és tevékenységét, a maga lázas munkakedvével oly költségvetést állított be, mely a legkonszolidáltabb viszonyok között is becsületére válnék. Gondoskodott a véderőtörvény katonai terheinek fedezetéről, rendezte a nyugdíjviszonyokat, az állami alkalmazottak fizetésjavítását bekapcsolja, a tanítók fizetésének emelésére nyújt alapot s egy csomó szociális és kulturberuházást eszközöl.

És még 86.7 millió *többlete marad* akkor, amikor kiadása 42.600.000 koronával *kedvezőbb* az elmúlt évinél. Oly munka ez, mely a maga igazának elementáris erejével hat s megtanít értékelni azt a politikát, amely soha-

sem hangzatos *jelszavakban*, de tartalmas, nemzetgyarapító *munkában* nyilvánul.

*

A költségvetést főbb pontjaiban alább ismertetjük:

Rendes kiadás	1.580,378.496 K
Rendes bevétel	1.667,091.211 K
Felesleg	86,712.715 K
Rendkívüli kiadás	272,316.502 K
Rendkívüli bevétel	135,656.450 K
Hiány	86,660.052 K

A rendes és rendkívüli kezelés eredményeit összevetve, a *jövő évi költségvetés 52,663 korona felesleggel zárul.*

A jövő évi költségvetésben *146.1 millió koronával emelkednek a kiadások* és körülbelül ugyanilyen összeggel a bevételek is.

A rendes kiadások emelkedése a következő tárcákra oszlik:

Belügy emelkedik	9.2
Pénzügy emelkedik	8.5
Kereskedelemügy emelkedik	30.47
Földmivelségiügy emelkedik	1.98
Közügyemlékügy emelkedik	8.92
Igazságügy emelkedik	1.57
Honvédelemügy emelkedik	4.5
Horvát emelkedik	1.25

millióval. Azonkívül emelkedik a nyugdíjak tétele 2 millióval, az államadósságok szükséglete 7.56 millióval és a rendes közözügyi kiadásokhoz való hozzájárulás évi összege 4.25 millióval.

Az egyes tárcák körében a következő változások fordulnak elő:

Az *állami alkalmazottak fizetésjavítására* fordítanak 4 milliót; ebből a vármegyei alkalmazottak kapnak egy milliót, az elemi iskolai tanítók lakpénzpótlékra félmilliót, a felekezeti és községi tanítók 950,000 koronát. A községi és körorvosok nyugdíjgyesületének egy negyed millió jut.

A kulturális kiadási többletek közül kiemelhető: A *harmadik egyetem* első részletére felvettek két milliót, a *Nemzeti Színház* építésének első részletére 600,000 koronát. Ötszázal szaporítják a néptanítók, nyolcvannal a polgári iskolai tanítók számát. Három milliót fordítanak új iskolák építésére. Ujpesten University Settlementet állítanak fel. Az egyházak segélyét 900,000 koronával emelik.

Az *állami üzemek* céljaira 37 millióval fordítanak többlet. Ebből a földgáz kutatására kell 1.54 millió korona, az államvasuti beruházásokra 13.8 millió korona. Az államvasutakra a rendes befektetésekkel együtt tehát 97.3 millió korona jut.

Közel 9 millió korona kell a közös hadsereg és 8 millió korona a honvédség amaz új kiadásainak fedezésére, melyek első (kisebb) reform folyamánai, de csak a első (kisebb) részlete azoknak a kiadásoknak, amelyek a költségvetésbe később felveendőek.

A költségvetés kiadásainak lényeges emelkedését a miniszter következő *új bevételekkel* akarja fedezni.

Mindenekelőtt, és ez a legfontosabb, *fel-emelik a vasuti teher- és személydíjzatást*, amelyből 23 millió korona új bevételt várnak. A *dohányárak* emelkedéséből 20 milliót várnak, míg a *fogyasztási adókat* további 20 millió koronával emelik. Emelkedik azonkívül az egyenes adók tétele 8.2 és a jogilletékeké 8.4 millió koronával. Azonkívül 55 millió korona emelkedést vár a miniszter az államvasut rendes bevételeinek emelkedéséből is.

Azt a többletet, melyre a *véderőreform* keresztülvitele esetén lesz szükség, nem a rendes állami bevételekből, hanem *államkölcsönből* fedezi a kormány.

Debrecen parlamentjéből

A város októberi közgyűlése.

Szokatlanul hosszú közgyűlése volt ma Debrecen város törvényhatósági bizottságának. Az öt órán át tartott közgyűlésen nagyjelentőségű ügyeket intéztek el, de hosszabb, szenvedélyesebb viták nem kísérték az ügyek elintézését s így lehetett a nyolcvan ügyet tartalmazó tárgysorozatot egy gyűlésen letárgyalni.

A közgyűlésről részletes tudósításunk a következő:

(Búcsúztató, jelentések, átiratok.)

Pontban három órakor nyitotta meg az ülést *Domahidy Elemér* főispán, aki elnöki megnyitójában megemlékezett *Siposs György* volt gyámpénztáros és *Alföldi Gábor* törvényhatósági bizottsági tag haláláról.

A közgyűlés megnyitása után gyors egy-másutánban tárgyalták le az egyes kisebb jelentőségű dolgokat, amelyekre vonatkozóan a közgyűlés elfogadta a tanács előterjesztését. Tudomásul vette a közgyűlés a polgármesteri jelentéseket, elfogadta a gyámpénztári szabályrendelet tervezetét s kimondta, hogy az utadóalap birtokában levő nem jövedelmező 160,000 korona névértékű nagylétai vasuti törzsrészvényeket az államkincstár tulajdonába engedi át. Kimondta még, hogy a törvényhatóságok különböző ügyekben kelt felterjesztéseit fölirattal pártolja.

(A Szikszai—Tábornoki-ház.)

A Piac-utca 26. 28. számú telkekre tervezett építkezés tárgyában kimondta a közgyűlés, hogy a belügyminiszter által a tervek ellen tett kifogásokkal szemben újabb felterjesztést intéz a miniszterhez és pedig olyan értelemben, hogy ragaszkodik az előző tervekhez, amelyeket helyeseknek tart, kéri azok jóváhagyását. Ragaszkodik a homlokzat diszesebb kiképzéséhez, amit szükségessé tesz az, hogy az épület a város legelőkelőbb utcáiban épül s a Debreceni Első Takarékpénztárnak nagyon diszes palotája mellett. A közgyűlés egyuttal tudomásul vette, hogy az építési munkák biztosítására a versenytárgyalást október 17-ére elrendelte.

(A hortobányi csatornák.)

A földmivelségi miniszter ama leiratát, amellyel leküldte a Hortobágy-pusztából kiszakítandó 3000 hold átengedése. öntözése és öntöző-csatorna építésére vonatkozó szerződéstervezetet, visszaadták a tanácsnak, hogy a Kubik Gyula által újabban az egész

Hortobágy hasznosítására vonatkozóan tett ajánlatával együtt terjessze újra a közgyűlés elé.

E kérdésnél *Fejér Ferenc* dr. a tanács javaslatával szemben indítványozza, hogy az öntöző csatorna ügyét most tárgyalják le s döntsenek a kérdésben, mert hiszen Kubik ajánlata kellő anyagi garanciát sem nyújt.

Tudomásul vette a közgyűlés a virilisták 1912. évre összeállított névjegyzékét.

(Választások.)

Domahidy Elemér főispán ez tán a Raics Gyula halála folytán megüresedő egyéb állásokra a választást elrendelte. A kijelölő bizottságba a maga részéről Jánosi Imre és Petzko Ernő dr. bizottsági tagokat küldte ki, míg a közgyűlés Somogyi Pált, Muraközy Lászlót és Fráter Ferencet választotta meg. A kijelölő bizottság, amelynek működése tartamára a főispán a közgyűlést felfüggesztette, a kiadói állásra Nagy Lajos irodatisztet, Ferenczi Zoltánt, Szatmári Kálmánt és Iklódy Jánost jelölte. A közgyűlés közfelkiáltással egyhanguan Nagy Lajost választotta meg.

Az új megüresedett irodatiszti állásra *Dömsödy Kálmánt*, az irnoki állásra *Kiss Kálmánt* választották meg, szintén közfelkiáltással.

Az új tisztviselők a közgyűlés előtt azonnal letették az esküt.

(A vízvezeték.)

Burger Péter dr. indítványára a főispán megváltoztatta a tárgyalás eredeti sorrendjét s előbb a vízvezetési munkálatok ügyét, majd a költségvetést vette elő a közgyűlés.

A tanácsnak a vízvezeték munkálataira vonatkozó határozatát helybenhagyta a közgyűlés és a felebbevitelt pedig elutasította. Eszerint a vízvezeték munkálatait öt csoportban adják ki, az ajánlatát visszavont *Knuth-céget* a szerződés megkötésére három nap alatt a tanács hívja fel, amennyiben pedig nem jelentkeznék, a közgyűlés már most felhatalmazza a tanácsot, hogy ez esetben a sorrend szerint legolcsóbb *Világítási és Vízvezetési részvénytársasággal* kösse meg a szerződést minden felebbevitésre való tekintet nélkül.

(Ujabb telekvásárlások.)

A költségvetés tárgyalása után kerültek sorra a telekszerzések ügyei, amelyek felett névszerinti szavazással döntöttek. — Harmadikban volt közgyűlés előtt és így végérvényesen határoztak három ingatlan elidegenítési ügyben és pedig 29 szavazattal kimondták id. Prém Ferenc és neje tulajdonában levő Ajtó-utca 5. számú és Bihari István és neje tulajdonában levő Rakovszky-utca 2. számú házastelek megvételét és a nagyerdei területnek a tüdőbetegek részére való átengedését.

Az első és másodikban tárgysorozatba vett ingatlan elidegenítési ügyeket, miután a törvényhatósági bizottsági tagok kellő számban nem voltak jelen, a jövő közgyűlés sorrendjére tüzték ki.

Kimondta elvben a közgyűlés, hogy *Suba Sándor* és neje Hadházi-ut 16. számú házastelkét 18,000 koronáért, *Oláh Imre Széchenyi-utca 20.* számú házastelkét 100,000 koronáért, *Böszörményi Imre* és neje *Meszana-utca 9.* számú házastelkét 31,324 koronáért, *Márkus Miksa Vendég-utca 4.* számú házastelkét 17,000 koronáért megveszi. Ellenben nem veszi meg a *Borzas-pusztát* és a városi faraktár mellett fekvő majorsági földet.

(Nem lesz korcsolyapálya.)

Érdekes ügye volt a mai közgyűlésnek a korcsolyapálya, csolnakázó hely és uszoda létesítésének kérdése.

A tanács a jog- és pénzügyi bizottsággal egyetértően javasolta, hogy a nagyerdőn a volt játéktér területén és esetleg a szomszédos területek felhasználásával is a város létesítsen egy uszodát, csolnakázó tavat és korcsolyapályát, lég- és napfürdőt. Az uszoda berendezése olyan legyen, mint a drezdai *Undoza* hullámfürdője. A költségekre 200,000 koronát kért a tanács. A közgyűlés egyhanguan elfogadta a javaslatot s utasította a tanácsot, hogy a hullámvérő gépek beszerzé-

se és ára felől való tájékozódás végett lépjen érintkezésbe az *Undoza* igazgatóságával.

A határozat kimondása előtt *Domahidy Elemér* főispán szolt a kérdéshez. Örvendő — mondta — hogy ilyen nagyjelentőségű dolgot kimondott a közgyűlés. E határozati javaslatához azonban egy indítványt tesz. És ez pedig az, hogy ideiglenes korcsolyapályát már most az ősszel készíttessen a város, hogy télen már legyen egy ideiglenes jégpálya a debreceni közönségnek.

Az *él Géza* főmérnök nem hiszi, hogy a jégpályát meglehet csinálni, azért kéri, hogy ne föltétlenül rendeljék el a jégpálya elkészítést.

Fráter Imre dr. nem lát nagy nehézségeket egy ideiglenes jégpálya létesítésében, helyesli a főispán indítványát s ahhoz hozzájárul.

Domahidy Elemér főispán annyira fontosnak tartja közegészségügyi szempontból a jégpályát, hogy azt minél előbb meg kell valósítani. Nagyon jól tudja minden családos ember, hogy Debrecenben télen egyetlen hely sincs, ahova gyermekeiket ki lehetne küldeni. Azt hiszi, a jégpálya létesítése nem okoz nagy nehézséget s ezért kéri, hogy a jégpályát már most készíttesse el a tanács.

A közgyűlés egyhangú helyesléssel fogadta el a főispán indítványát és utasította a tanácsot, hogy az ideiglenes jégpályát már most készíttesse el.

(Házhelyet a mozdonyvezetőknek.)

Vargha Elemér dr. tanácsnok ismertette a mozdonyvezetők felebbevitését, amelyben kéri a tanácsnak azt a határozatát megváltoztatni, amelyben a tanács házhelyeknek olcsón való átengedése iránt beadott kérésüket elutasította. Ők ugyanis a tisztviselőtelep mögött fekvő 22 hold földet kérték négyezögölenként 6 koronáért. A tanács a felebbevitelt elutasítását javasolta.

Jánosi Zoltán ezzel szemben a kérés teljesítését javasolja. Miután ez a terület most alig jövedelmez valamit, az eladás finansziális okból is előnyös volna, mert a vételár kamatai sokszorosan felülmúlják a mai jövedelmet. Demeg az égető lakáskérdésekre tekintettel a városnak támogatni kell ezeket az embereket. Másoknak is adtak már telkeket sokkal olcsóbban, ezeknek is adni kell.

Nyiri Ernő dr. kijelenti, hogy a mozdonyvezetők kisebb értékű területtel is megelégszenek. Azt kéri, hogy adják vissza a tanácsnak az ügyet a kérelmezőkkel való tárgyalás végett.

Magoss György dr. főügyész magánérdeket lát a kérdésben s azt nem tartja teljesíthetőnek. A város most olcsón eladja a telket s ha szüksége lesz közcélokból ilyen területre, drága pénzen kell megvennie.

Jánosi Zoltán kijelenti, hogy ez a kérdés csak részben magánérdek, de olyan, amely erősen és jogosan kapcsolódik be a közbe. Mert az a városra is fontos, hogy polgárai jó, egészséges lakásokban lakjanak. A tanácsnak nemcsak a közvilágítással és hasonló dolgokkal kell törődnie, hanem a polgároknak ilyenféle magánügyeivel. El kell itt mondania, hogy már régen várja 70,000 polgár, hogy jogos érdekeit megvédje a tanács hatvan mézáros tulkapásaival szemben s hogy ezeket végre megérezzék. Kéri az indítványa elfogadását.

A közgyűlés szavazással döntött e kérdésben és kimondta, hogy a felebbevitelt elutasítja, de egyben utasítja a tanácsot, hogy a kérelmezőkkel folytassa a tárgyalást.

(Egyéb ügyek.)

A közgyűlés azután gyors ütemben végzett az egyes ügyekkel. Az esküdtek összeírásához bizalmi férfiakul *Debreceni Lajost*, *Reickl Antalt*, *Polgári Bálintot*, *Török Bálintot* küldte ki, a világítási vállalat felügyelő bizottságába *Rother Ernőt* választotta meg. A *Csokonai-kert* és a körülfekvő tér rendezését 41,600 korona költséggel a főmérnök terve szerint elrendelte, a nagykölcsonból fennálló tizenhetedik millió fölvételét kimondta és elfogadta *Pavlovits Károly* építész ajánlatát, hogy a *Kossuth-utca 20.* számú ház mellett utcanyitás esetén a rendőrségi palota terveit a szabály szerint járó díjak 40 százalékáért elkészíti.

Több kisebb ügy elintézése után a nyugdíjazásokra került a sor, amelyeknek során a közgyűlés *Ujjalussy József* dr. kórházigazgatót 3600 koronával nyugdíjazta.

(Uj tb. főügyészek.)

A közgyűlés berekesztésekor *Domahidy Elemér* főispán kijelentette, hogy törvényadta jogával élve *Nyiri Ernő* dr., *Dóczy Emil* dr., *Keresztesi Kiss József* dr. és *Szikszói Szabó László* dr. ügyvédek tiszteletbeli főügyészekké nevezi ki.

Az éljenzéssel elfogadott kinevezés publikálása után a közgyűlés este nyolc órakor véget ért.

Lukács expozéja.

A költségvetés a Ház előtt.

Lukács László pénzügyminiszter ma nagyszabású expozé kíséretében a képviselőház elé terjesztette az 1912. évi állami költségvetést. A képviselőház feszült érdeklődéssel és szokatlanul népes teremben hallgatta a miniszter beszédét s csodálta azt a könnyedséget, amelylyel *Lukács* a pénzügyi egyensúly sajkáját a számok tengerében vezetni tudta. Kiváltképpen nagy érdeklődést keltett beszédének az a része, amelyben a tisztviselő fizetésrendezéséről szólt. Az expozé után, amelyet általános lelkesedéssel fogadott a Ház, fölemelkedtek az ellenzék vezérei és kijelentették, hogy a budget megszávozása elé nem gördítenek akadályokat. Részletes tudósításunk az ülés lefolyásáról itt következik:

Berzeviczy Albert elnök tíz óra után nyitja meg az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének olvasása közben a miniszterelnök a terembe lép. — (Többször megújuló élénk éljenzés és taps a jobb oldalon és a középben.)

A jegyzőkönyvet észrevétel nélkül hitelesítik.

Elnök bemutat több rendbeli kérvényt és feliratot, amelyekre az elnök előterjesztéssel szemben *Lovász Márton* ellenindítványt terjeszt elő minden egyes esetben.

Az ellenzék az ellenindítványok felett névszerinti szavazást és annak a következő ülésre való halasztását kéri.

Elnök ebben az értelemben rendelkezik.

Az 1910. évi zárszámadások.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök betérjeszti az állami számvéviszéknek a törvényhozás által engedélyezett évi hitellel szemben az 1910. számadási év II. negyede végéig előfordult tulkiadások, előirányzat nélküli kiadások és hitelátruházásokról szóló jelentést. Kéri azt kinyomtatni, szétosztatni és előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett a zárszámadási bizottsághoz utasíttatni. Bemutatja továbbá az 1910. év zárszámadásait az állami számvéviszéknek erre vonatkozó jelentésével együtt. Kéri ezek kinyomtatását, szétosztását és kéri egyben ezt a zárszámadási bizottsághoz utasíttatni.

Az elnök ily értelemben rendelkezik.

Lukács expozéja.

Lukács László pénzügyminiszter: Minden költségvetési előirányzat nagy fontossággal bír, de az 1912-iki még ennél is fokozottabb fontossággal, mert ebben jelentkeznek legelőször és pedig teljes mértékben azok a kiadási többletek, melyek a véderőtörvényvel kapcsolatban vannak. És éppen ezért ez a költségvetési előirányzat van hivatva választ adni arra a kérdésre, vajjon igazak-e azok az állítások, melyek többször felmerültek már, hogy t. i. ha a véderőjavaslat elfogadtatik, az ebből származó költségek túlhaladják az ország teherviselő képességét s az állami működés egyéb irányzataira fordított minden törekvést meddővé és eredménytelené teszik.

Erről a kérdésről már egy ízben nyilatkozott a pénzügyi bizottság ülésén, midőn a véderőjavaslat tárgyalatott, ez alkalommal nem a véderőjavaslat részleteivel s illetőleg az azzal kapcsolatos kérdésekkel kíván foglalkozni, hanem azzal, hogy az 1912-iki költségvetési előirányzatot ismertesse meg a Házzal.

Ennek kapcsán visszapillantást vet az 1910. évi államháztartás alakulására azon zárszámadás alapján, melyet a miniszterelnök ma terjesztett be a Háznak. Foglalkozik azután azon beruházások ismertetésével, a melyet a kormány, miután 1910. évre szoros értelemben vett költségvetési törvény nem volt, a felhatalmazási törvény alapján eszközölt.

(A budget mérlege.)

Az 1912. évi költségvetési előirányzat is tehát már ezen adatok, illetve szükségletek figyelembevételével készült.

Külső kereteiben fixirozva az állami bevételek és kiadások alakulásait, amelyek a múlt évhez képest kiadásban 80 és fél millióval, bevételben 123 és egytized millióval gyarapodtak. (Éljenzés jobbfelől.) Tehát a bevételek többlete 43 millió korona. Az átmeneti kiadások 35.5 millióval, a beruházások 30.1 millióval emelkednek. Ezekkel szemben az átmeneti bevételek 23 millióval emelkednek, úgy, hogy az egész kiadási többlet 1911-el szemben 146.1 millió és ugyanannyi a bevételi emelkedés is, amelyből 123.1 millió átmeneti bevétel. A bevételek ezen kedvező alakulása azt vonja maga után, hogy a jelenlegi beruházási kölcsönösszeg nemcsak, hogy ynem nagyobb, mint a múlt évi, hanem valamivel kisebb, dacára annak, hogy a beruházások, illetve kiadások oly tetemes emelkedést mutatnak. (Éljenzés jobbról.)

Ezen kedvező alakulásnak oka az, hogy a rendes kiadásoknak 80.5 millió emelkedéséből esik az üzemekre 37 millió, vagyis a pénzügyi tárcánál 8 millió, a kereskedelmi tárcánál 27 millió és a földművelésügyi tárcánál 2 millió. Az állami alkalmazottak, a tanítók anyagi helyzetének javítására irányuló kiadások emelik a budgetet 4.050.000 koronával. (Éljenzés jobbról.) A horvát országgyűlési szükséglet többletet 1.250.000 koronával emelik a kiadásokat.

A nyugdíjszükséglet folytonos emelkedése 2 millióval, az egyes miniszteri tárcák különböző személyi és dologi kiadásai 23.3 millióval, végül a közösügyi kiadások 4250000 koronával emelik a kiadásokat. A kiadási tételek összege természetesen szükségessé teszi a bevétel szaporítását is.

Hosszasan indokolja ezután az egyes tételek szükséglet többleteinek emelkedését és ezzel szemben a bevétel nagyobbitására tett intézkedéseket. Kéri az elnököt, hogy öt percre függessze fel az ülést.

Szünet után az elnöki széket Navay Lajos foglalja el.

(Az új bevételek.)

Lukács László pénzügyminiszter: Szól ezután a bevételekről, melyek 1041 milliót tesznek ki, tehát 50 millióval többet, mint tavaly. Legnagyobb emelkedést az államvasutak bevételénél vár, 31.700.000 korona emelkedést. De ennek még emelkednie kell. A zónatarifa behozatala óta az üzleti hanyad folytonosan rosszabbodott. Ezért a személyi és árutarifának revíziója elkerülhetetlen. (Helyeslés jobbról.) A zóna megette célját, óriási mértékben fokozta az utazási kedvet, de tudvalevő, hogy a személyszállítás sohasem rentirozza magát, mert ez a legkötésesebb szállítás. — Nem abnormis tarifaemelésről van szó, csak arról, hogy elérjük az államvasutaknál az 5 év előtti állapotot.

Az emelkedésekkel szemben áll az a többlet, mely a véderőjavaslatokból kifolyólag az 1912-ik évben resultálódik: 4.250.000 korona.

Egy hang a jobb oldalon: Ezért nem érdemes obstruálni!

Lukács László: Ehhez nem fűzök kom-

mentárt. (Hosszantartó éljenzés és helyeslés a jobb oldalon.)

Désy Zoltán: A kommentárt majd meg tesszük mi!

Podmaniczky Endre báró: Egyszer már rosszul sült el!

(A véderő költség.)

Lukács László: Az ellenzéknek igaza volna, hogy a véderőköltségre nem akar áldozni, ha lehetne Európában állam, mely a maga védelmére nem volna kénytelen erőfeszítéseket tenni. Európa közepén azonban, ahol mi vagyunk, ez nem képzelhető, tehát leghelyesebb az a rendszer, melyet eddig követtünk, a közös hadsereg rendszerének fenntartása. (Helyesl s jobbról, eilentmondás balról.) mert rendelkezünk olyan haderő felett, mely m ltó egy nagyhatalomhoz, melyre szükségünk van a nélkül, hogy összes költségeit viselnők.

Ezután a költségvetés összeállításának módjáról szól és bejelenti, hogy a kiadási többleteket emelés nélkül leszünk képesek fedezni. (Éljenzés helyeslés a jobboldalon.) Bevételek és kiadások reális alapra vannak számítva s meri állítani, hogy az állami háztartás egyensulya a jövőben is megoldható lesz. Törekedni kell pénzügyi tartalékok szerzésére, meri csak ezek birtokában vállalhatunk garanciát, hogy államháztartásunkban zavar nem fog előállni.

Bejelenti végül, hogy a nyugdíjtörvény reformjáról szóló javaslat elkészítését elrendelte (Éljenzés a jobboldalon.) s így a nyugdíjazott árva és özvegyek sorsáról is mielőbb gondoskodni fognak. (Taps és éljenzés jobbról.)

Bejelenti, hogy a jövő évre 52663 korona felesleg van preliminálva és mivel a rendes bevételek 86.7 millióval haladják meg a rendes kiadásokat, konstatálja azt is, hogy ez azt jelenti, hogy az 1912. évrnek mérlege a rendes kiadásoknál 42.600.000 koronával kedvezőbb, mint az 1911-ik évi. (Éljenzés és taps a jobboldalon.)

Ezek alapján, midőn a költségvetési előirányzatot beterjeszti, kéri a Házat, hogy az kinyomattassék, kiosztassék és előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett a pénzügyi bizottsághoz utasíttassék. (Hosszantartó, élénk helyeslés, éljenzés a jobboldalon. Szónokot számosan üdvözlök.)

Az ellenzék és a budget.

Kossuth Ferenc: A Ház és a közvélemény tájékoztatásául kijelenti, hogy a párt óhaj-tása az, hogy a költségvetés ez év vége előtt meg legyen s elkerüljék az exlexet. Éppen ezért a költségvetéssel szemben nem szándékoznak semmi kivételes tárgyalási terrort használni.

Holló Lajos: (Zaj. Kiáltások: Milyen címen óhajt beszélni?) Amit már gyakran hangoztattak, most megismétli, bármily közérdekű javaslattal jön a kormány (kiáltások jobbról: nagyon kegyes!), így a költségvetéssel is, nem fogják megakadályozni tárgyalását.

Rakovszky István: Bár nem fogadja el a néppárt a költségvetést, nem fogják messzertéségen uton annak tárgyalását megakadályozni.

Elnök: A javaslat a bizottságokhoz utasíttatik. Következik a napirend: a névszerinti szavazás. (Zajos derültség.)

Egy névszerinti szavazás megejtése után, az ülés délután két órakor véget ért.

EGYESÜLET.

Tanítók gyűlése. Mátészalkáról jelentik: A nagykarolyi ref. egyházmegye tanítóegylete ma tartotta Mátészalkán rendkívüli közgyűlését. Nagy Ferenc elnök megnyitja és elnöki előterjesztése után Dobó Sándor hajduböszörményi tanító, a Ref. Tanítók Országos Egyesületének alelnöke tartott agítációs beszédet és határozati javaslatot terjesztett elő, hogy az egylet tagjai lépjenek be a Ref. Tanítók Országos Egyesületébe és az Országos Tanítói Szövetségbe. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, melyben követelik a tisztességes díjazást, a megbecsültetést és a szolgálati pragmatikát.

Vihar a Hortobágy miatt.

(A közgyűlés megszavazza a költségvetést. Negyvenkét százalék lesz a pótdadó.)

A mai hosszú közgyűlésnek kétségtelesen legfontosabb tárgya volt az 1912. évi költségvetés, amelynek során felmerült az évenként visszatérő nagy kérdés, a Hortobágy dolga. Természetes, hogy a Szentesi János uram képviselte nézetnek, hogy a Hortobágyhoz hozzányulni nem szabad, ma is kifejezője akadt. Csodálatos érzéketlenség-gel és vaksággal merik hangoztatni ez erőszakos felfogásnak hívei, hogy a Hortobágy nem a városé, annak jövedelmét fokozni nem szabad.

A közgyűlés többnyire azonban ma már nagyon helyesen, azon az állásponton van, hogy a város egyik köztulajdonát nem használhatja ki tisztességes ellenérték nélkül. A mai határozat, amely a Hortobágy jövedelmét 20,000 koronával emelte, mutatja ama felfogás érvényesülését, hogy 42,000 hold birtoknak az eddig volt elenyésző jövedelem-nél sokkal többet kell hoznia. Ennek a felfogásnak volt kifejezője János Zoltán nagyon okos felszólalása.

A közgyűlés eme részének lefolyásáról az alábbiakban számolunk be:

Vargha Elemér dr. tanácsnok terjesztette elő a tanács javaslatát, amely a házi pénztár, az alapok és vállalatok 1912. évi költségvetésének elfogadását kérte.

Révi Nándor dr. a felügyelő bizottság három taggal való kiegészítését kéri, hogy ezek azután a költségvetés tételeinek okmányait is nézzék át, h egy ne csak mindig sablonos összeállítású legyen az, hanem a reális életnek megfelelő.

Ezt a közgyűlés nem fogadta el.

A költségvetésnek általánosságban való elfogadása után, a részletes tárgyalásra tértek át, amelyeknek során felszólalások csupán a gazdasági, különösen a Hortobágy kérdésénél voltak.

Szentesi János tiltakozik az ellen, hogy a Hortobágy bevételeit a legelőbereknek 20,000 koronával való emelésével növelik. Rossz gazdasági viszonyok mellett ez méltánytalan dolog a gazdákra. Annál is inkább, mert nem olyan bizonyos, hogy a Hortobágy a városé.

Kovács József polgármester hevesen tiltakozott e kijelentés ellen. A közgyűlés termében senki sem mondhatja azt, hogy a Hortobágy nem a városé.

János Zoltán is a legelőberek felemelése mellett szólal fel. Végre is rendezni kell a Hortobágy kérdését. Képtelen állapotnak tartja, hogy olyan nagy birtok után olyan kevés védelem folyjon be a városi pénztárba. A legelőberek felemelése tehát helyes dolog, mert a legnagyobb méltánytalanság, hogy egyes emberek valamely javát a városnak kizárólagosan élvezzék, míg a városnak többi polgára e javak élvezetéből ki van zárva. Minden tekintetben olyan jövedelmi forrásnak kell tehát tekinteni a Hortobágyot, mint akármelyik más jövedelmi forrást, a melynek jövedelme az egész város javára szolgál. Kéri tehát a tételnek elfogadását.

Polgári József szintén amellest szólal fel, hogy a legelőberek régi összegét tartsák fenn.

Szavazásra kerülén a dolog, a közgyűlés 46 szóval 19 ellenében elfogadta a tanács javaslatát, amely a legelőberek emelését celozta.

A költségvetés tételénél hozzászólás nélkül fogadta el a közgyűlés a tanács javaslatait, amelyek a felügyelő bizottság véleményével szemben az egyes kiadási tételeket emelték. Fölszólalás csupán a most megszerzett Weisz-féle szőlők jövedelmezőségénél volt, amely tételnél a tanács 10,000 korona, ifj. Schwartz Vilmos pedig 20,000 koronára tiszta jövedelem fölvételét javasolta. A közgyűlés végül részleteiben is változtatás nélkül emelte határozattá a tanács javaslatát.

Eszerint a pótdadó 1912-ben 42 és fél % lesz. Az alapok és vállalatok költségvetéseit a közgyűlés hozzászólás nélkül fogadta el.

1911. október 13.

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

mire való nekünk, jó debrecenieknek, ezzel az idegen elnevezéssel tüntetnünk, nagyoznunk, majd azt találtam mondani: majmolnunk? Debrecenben 96000 ember lakik. Fogadjunk, hogy e nagy számból nincs e városban ötven olyan ember, aki számot tudna nyelvtanilag adni a felől, hogy mely nyelvből, honnan vette magát, mit is jelent az a két szó, hogyan kell azokat kimondani? míg az óriási nagy többség előtt teljesen idegenben áll és úgy is marad, ha nevén nem változtatunk, úgy, ez a két szó, mint az általak képviselt intézmény. „Messenger boy” (meszendzser baj) angol szavak jelentése = hírnök-fiu. Így nem nevezném őket, mert nemcsak hírt hordanak, hanem kisebb-nagyobb tárgyakat is. „Küldönc-fiuknak” lehetne őket inkább nevezni, ha az a „küldönc” szó oly átkozott rosszul képzett szó nem volna. Javaslom, nevezzük el őket „futár fiuk”-nak, mert ez elég jó magyar szó; értelme közel áll az eredeti név értelméhez s lehetőleg teljesen ki is fejezi azt a hivatást, amelyet ezek a gyalog vagy kerékpáron futkosó fiuk betöltenek. Főképpen pedig magyar nevén nevezzük vele a gyermeküket. Debrecen, 1911. okt. 12.

Csiky Lajos.

Riadalom a debreceni pénzpiacon.

A bankráta emelése előtt.

Az esti órákban megbízható helyről nyert fővárosi jelentés alapján riasztó hírek szüggeltek be a bankokat. Két nagyobb magyar vidéki intézet elvesztette a pénzügyi egyensúlyt, megakadt, fizetési zavarokkal küzd. Az egyik a szentgothárdi takarékpénztár, a másik a nagytapolcsányi takarékpénztár. — Különösen az előbb említett intézet felől terjesztett hírek hatottak megdöbbenően, szakemberek ismervén az intézet nagy tőkebetéteit. — További hírek szerint a párisi bank rátát emelt és hogy az Osztrák-Magyar Bank is a legközelebbi napokban a hivatalos kamatlábat egy egész százalékkal fel fogja emelni. Ezen utóbbi hírt azonban még fentartással közölték.

Annai bizonyos, hogy a külföldről visszaözönlő magyar értékek oly feszültséget idéznek elő, ami az 1907. évre emlékeztet. Ehhez erősen hozzájárul a waggonhiány folytán okozott siralmas helyzet, ami horribilis tőkét tart fogva.

Reméljük, hogy a debreceni pénzpiac amely az 1907-iki krízist simán megusza, ezuttal is minden rázkódtatás nélkül meg fogja állni a helyét. Kisebb intézeteinket a helyzet a legnagyobb óvatosságra inti, nehogy oktan terjeszkedéssel bajba sodorják önmagukat.

HIREK.

— **Az egyetem ügye döntés előtt.** A mai napon újabb kedvező hírek keltek szárnyra arról a pozitívumnak mondható tényről, hogy a harmadik egyetemet Debrecen kapta meg. Az 1912-iki költségvetés, amelyet ma terjesztett Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház elé, két millió koronát vett fel a harmadik egyetem céljaira s ennek nyomában terjedt el a Házban a hír, hogy a döntés megtörtént, még pedig Debrecen javára. Egy hírlapíró kérdést intézett ez ügyben Tóth Lajos miniszteri tanácsoshoz, az egyetemi ügyek referenséhez, aki a következő szűkszavú nyilatkozatot tette:

— Hogy melyik városé lesz a harmadik egyetem, arról beszélnünk most még nem szabad, nem is lehet. Döntés még nincs, de annyit elárulhatok, hogy a vajdó kérdés végleges megoldása már csak napok kérdése. Néhány nap múlva meg lesz a döntés és természetesen nyomban nyilvánosságra hozzuk az eredményt.

Molnár Viktor államtitkár valamivel többet sejtetőbb kijelentést tett:

— Nem árulhatok el semmit — mondta. Annál kevésbé, mert az egyetemi ügyek nem tartoznak hozzám és így hivatalos tudomásom nem is lehet a dolgokról. De ha mint magánembert kérdeznek, kijelenthetem, hogy nekem is az a sejtésem, hogy a harmadik egyetemet Debrecen kapja meg.

A döntés hivatalos publikálása valószínűleg a jövő héten történik meg, a dereceni monstre-deputáció tisztelgése alkalmából.

— **A tripoliszi háború.** Londonból táviratozzák: A Daily Mail konstantinápolyi tudósítója utólag pótolja tegnapi intervjujának néhány részletét, amelyeket a török cenzura nem engedett továbbítani. Mahmud Sefket pasa hadügyminiszter meg ezt mondta a háborúról:

— Nem birjuk megvédeni Tripoliszt, mert nincs flottánk. A török kormány egyelőre még nem határozott arról, hogy milyen engedményeket tenne Olaszországnak. Nem akarunk közvetlenül a római kormánnyal érintkezésbe lépni a béke miatt, kedvezőbb volna ránk nézve, ha valamely nagyhatalom közvetítene a békét.

— **Debrecen város a kulturáért.** Debrecen város törvényhatósági bizottsága mai közgyűlésén a Magyar Országos Allatorvos Egyesületnek székház építésére 100 koronát, a debreceni mentő-egyesületnek 936 korona állandó évi segélyt, az országos hírlapírói nyugdíjintézetnek 500 koronát, két debreceni illetőségű fiatal gazda részére külföldi tanulmányut céljaira 1000—1000 koronát, a debreceni népirodának 1000 korona évi segélyt szavazott meg.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Debreceni Mezőgazdasági Gépgyár Részvénytársaság negyven koronát küldött az izr. nőgyesület jótékony céljaira. Az adományért ezuton mond köszönetet dr. Balkányi Miklósné, az izr. nőgyesület elnöke.

— **Az osztrák állami tisztviselők passzív rezisztenciája.** Bécsből táviratozzák: Az állami tisztviselők tegnapi gyűlést tartották a városházán, ahol majdnem tizezer állami tisztviselő jelent meg az egész országból. 25 képviselő is részt vett az ülésen, amely főképpen a drágasággal foglalkozott. A szónokok valamennyien kijelentették, hogy a kormánynak a drágaság ellen tett intézkedéseit nem tartják kielégítőeknek a tisztviselőknek a jövő évi költségvetésben tervezett fizetésrendezésével nincsenek meg elégedve és ezért, ha a kormány nem javít a helyzeten, passzív rezisztenciába lépnek. Határidőül, éppen úgy, mint a vasutasok, ők is október 15-ét tüzték ki.

— **Izraelita istentiszteletek.** Az izraelita hitközség előljárósága közli, hogy a folyó hó 13-án beálló Smini Aceresz ünnep alkalmából a Deák Ferenc-utcai izr. templomban az istentisztelet a következő időben fog kezdődni: Pénteken este 5 órakor, szombat délelőtt 9 órakor, délután 4 és este 6 órakor, vasárnap délelőtt fél 9 órakor és délután 4 órakor. Köznapokon további rendelkezésig reggel negyed 7 órakor és este negyed 6 órakor. A folyó hó 14-én tartandó „Nazkir”-ral egybekötött „Haskoma” reggel fél 7 órakor, a délelőtti istentisztelet alkalmával a „Mazkir” és az ezt megelőző hitszónoklat fél 11 órakor fog kezdődni.

— **Egy tanító 25 éves jubileuma.** Emelkedett és imponáló kulturünnep folyt le e hó 10-én Balmazújvároson. Szigeti Rezső izraelita tanító ille meg működésének 25 éves szolgálati jubileumát. Hogy munkája mily eredményes és gyümölcsöző volt, mi sem bizonyíthatja inkább, mint az a melegség, mellyel volt tanítványai öveztek s az az elismerés, mely a munkáját ellenőrző felsőbb hatóság részéről jutott el hozzá. Friedländer Vilmos elnök vezetésével küldöttség hívta meg az ünnepeltet a terembe, ahol Reiner Leó gyógyszerész egykori tanítványai nevében üdvözölte s 500 koronáról szóló takarékkönyvet adott át neki. — Gelbmann Erzsébet volt tanítványa a régi női tanítványok háláját tolmácsolta. — Este bankett volt, melyen több üdvözőlő le-

velet és táviratot olvastak fel, melyeket egykori tanítványai és tisztelői intéztek a jubilánshoz. Végül Csánky Viktor kir. tanácsos, tanfelügyelő igen megleghangu levélben méltatta működését. Az zraelita hitközség hivatalosan nem ünnepelt, mert 3 év múlva, amikor a jubiláns itteni szolgálatának 25-ik évéhez jut, külön akarja leróni tanítója iránt elismerését.

— **Bánffy Dezső báró-utca.** A közgyűlés ma a Morgó-utcai lakosok kérelmére kimondta, hogy a Morgó utca nevét Bánffy Dezső báró-utcára változtatja át.

— **Vasuti díjszabási tanfolyam Debrecenben.** A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének debreceni fiókjá már több évben tartott vasuti díjszabási tanfolyamot, amely minden alkalommal igen kiváló sikerrel és a tanfolyam hallgatóira gyakorlatilag igen előnyösen végződött. Most a Gyáriparos Szövetség a debreceni Kereskedő Társulat hozzájárulásával újból rendez ilyen tanfolyamot. A tanfolyam fő tárgya lesz a vasuti üzletszabályzat, a díjszabási határozmányok helyi és köteléki díjszabások ismeretése, gyakorlati példák részletes feldolgozásával. Ez ismeretek előadására ez évben is Gál Samu máv. üzletvezetőségi tisztviselőt, a kiváló tarifeurt nyerték meg. Ezenkívül vasuttörténeti és a vasutakkal kapcsolatos némely gyakorlati fontosságú közgazdasági kérdéstről tart néhány órán előadást Rácz Lajos dr., kereskedelmi és iparkamaral s.-titkár, a helybeli állami közigazgatási tanfolyam tanára. A tanfolyam november hó elején kezdődik, megnyitása ideje a hallgatósággal együttesen lesz meghatározva, hasonlókép közösen lesz megállapítva a hetenként két este tartandó előadások időpontja is. A tanfolyam két hónapig tart, a hallgatók esetleges kivánalmára azonban díjtalanul meghosszabbítható. A tanfolyamra jelentkezni lehet október hó 31-ig a kereskedelmi és iparkamara hivatalában (Fő-utca 69. I. em.) A tanfolyam részvételi díja ez évben is 30 korona, mely jelentkezéskor fizetendő. A tanfolyamon részvétel gyakorlatilag különösen előnyös a kereskedelmi és ipari alkalmazottaknak, de mindazoknak is, akik bármily hivatásban valamely vonatkozásban vannak a vasuti forgalommal.

— **Autotaxik és új bérkocsik.** A főkapitány előterjesztése nyomán a közgyűlés ma kimondta, hogy a bérautomobilokon a következő díjszabást állapította meg: Nappal 1—2 személy után az első 600 méterre 1 korona 20 fillér, minden következő 300 méteren 15 fillér, éjszaka 400 méterre 1 korona 20 fillér, minden 200 méterre 15 fillér, 1 csomag 20 fillér. Egyben kimondta a közgyűlés, hogy ötven új bérkocsit engedélyez és pedig 25 egylovas és 25 kétlovas.

— **Egy diák találmánya.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A telefon tökéletesítésére szolgáló kísérletek egy jelentős találmánnyal gazdagodtak. Lukács Elemér, a Markó-utcai főreáliskola nyolcadéves tanulója egy új telefonkapcsoló eljárást talált fel. — Találmányának lényege az, hogy a kapcsolásnak csaknem minden munkáját villamoság végzi el a kezelőszemélyzet helyett s így nagy időmegtakarítás mellett a személyzet is sokkal több munkát végezhet. — A Lukács Elemér-féle telefonkapcsolónál, abban a pillanatban, amint az előfizető leemeli a kagylót, már be van kapcsolva a központ hallgató-kagylójába és egy klaviraturán eszközölt egyszerű ujjnyomással már meg is kapta a felhívott számot. A szétkapcsolás is teljesen önműködően megy végbe a beszélgetés befejezése után. Ha a felhívott szám esetleg épen el van foglalva, egy fonográfyszerkezet mondja be e szavakat: mással beszél. Az érdekes találmány, melyet alkotója szabadalmaztatott, már foglalkoztatja a magyar posta- és táviróintézmény vezérigazgatóságát s erős a remény, hogy egy fontos technikai vívmány az alig tizenhétéves magyar ifju nevéhez fog fűződni.

— **A püspökladány sárrétudvari-i ut hidja.** A következő levelet kaptuk: Tekintetes Szerkesztő Ur! Miután a hírlapírás leg-

főbb fontossága a közérdek, nem mulasztatom el, hogy ne értesítem Önöket arról a közveszélyes helyről, mely a Püspökladány és Sárrétudvari közötti utépités folytán előállott. Ugyanis a püspökladányi határban egy, a sárréti ingoványt levezető 3 öl széles, két öl mély kanális vonul végig. Ezen a kanálison egy erős fahidon történt eddig a szekérrel s gyalogszerrel való közlekedés s bár az utkésztetés odáig még nem érkezett el, de a hidat felszedték s vagy 8—10 öllel régi helyétől ismét felállították. A régi ut azonban bevezet ma is minden elzárás nélkül a régi átjáráshoz anélkül, hogy a legcsekélyebb módon is a nagy tátongó mély kanális elzárva vagy az ut az ismét feállított hidhoz valamivel jelezve volna, úgy, hogy nem is kell idegennek lennie annak, aki éjjel arra utazik, csupán azt ne tudja, hogy a hidat arrább tették s elég, hogy behajtsion és jószágával együtt ott pusztuljon. Érdekes, hogy a félig készen levő kőút el van zárva a közönségtől, úgy, hogy még gyalog ember is alig mehet fel rá, míg a nyaktörő mélység szabadon áll az utazó közönség rendelkezésére. Nem tudom, ki érte a felelős, de úgy gondolom, hogy jobb idejében felhívni úgy az érdekelt felelősséggel tartozók figyelmét, mint a közönséget is a vigyázatra, mielőtt még az illető, aki csak lábát, kezét törte, perrel támadná meg, akár az állami építészetet, akár más felelős fórumot. Szívesebben értesítem erről én is most a tek. Szerkesztőséget, mint egy szomorú katasztrófáról. Teljes tisztelettel (Aláírás.)

— **Megfagyott cigány.** Máramaroszigetről jelentik: Nyári meleg időjárás után három nap óta a hőmérséklet lényegesen alább szállt. A hidegben ma hajnalban a csendőrájáró hiányos ruhában megfagyva talált egy cigánylegényt. A nyomozás megállapította, hogy az illető Kolompár Józset, aki a borsai határban Varga Antal gazdálkodót megtámadta, 150 koronáját elrobolta és az elfogatástól való félelmében másfél hét óta bujdosott.

— **A vasuti kocsi ütközői között.** Ma délben az István-malom raktárhelyisége mellett foglalkozott Péntes Sándor 26 éves raktáros. Ugyanott beraktározással foglalkoztak a telep munkásai is. Mikor elkészültek a rakodással, a kocsikat meglendítették. Ezt a raktáros, aki a sinek között foglalkozkodott, nem vette észre, az ütköző köze került, mely a szerencsétlen embert elütötte. Súlyos külső és belső sérüléseket szenvedett. Beszállították a kórházba, a hol állapotát igen veszélyesnek mondják.

— **Boszorkányégetés Biharban.** Nagyszalontáról jelentik: Hosszuaszó községben hetek óta pusztít a tyuk-kolera. A szegény oláh emberek lakta községben babonának vélték a tyukok elhullását és csakhamar találtak is boszorkányt Téglás Mari kártyavető cigányasszony személyében. Tegnap este a falu apraja-nagyja a cigányasszony viskójához vonult és felgyújtották. A cigányasszony bennégett a viskóban.

— **Kerékpárkötők.** A beálló hűvös időjárás ugylátszik sebesebb mozgásra készíti a csirkefogókat és tolvajokat is, akik kerékpárra kapnak, mellyel gyorsabban haladhat, aki nem akar elmaradni a világ folyásától. Minthogy pedig az új paripának „pakszusa” sincs s igen kevés kivétellel egyik olyan, mint a másik, vigan folyik a modern lökötés fejlettebb fajtája, a „kerékpárkötés”. Tegnap is a Piac-utcán levő Korona takarékpénztár és hitelszövetkezet irodájából ellopták Kósa Ferenc 100 korona értékű gépét, míg ma Bakó Ferenc bankszolga tett panaszt, hogy ismeretlen tettes 150 korona értékű biciklijét elkötötte. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a kerékpárkötők kézrekerítésére.

— **Kézrekerült libatolvajok.** Pár nap előtt megirtuk, hogy Goldstein Sándor halápi lakos tanyájáról mintegy 45 darab libát elloptak. A debreceni csendőrség erélyesen nyomozott az ügyben s meg is talált a loptott ludak közül 24-et Lázterfeld Mór házában. Lázterfeld előadta, hogy a libákat egy

ismeretlen férfi és nő hajtotta oda, a kik helyet kértek a baromfiaknak. Azóta azonban nem mutatkoztak. Az illetők személyleírását is megadta, melynek alapján most már előállították Kiss Elek és Vértesi Julianna hajduhadházi lakosokat, akik be is ismerték, hogy a libákat ők lopták el. Az eljárás folyik ellenük.

URANUS SZINHÁZ SAS-UTCZA 2

Téli helyisége megnyilt.

Mai műsorának óriási sikerű ujdonsága
Ifjukori bünök

nagyvárosi erkölcsrajz. Színmű 3 részben.
Irta: **Fred Jörgsen** híres dán író.
A szerepeket a kopenhágai dán királyi színház művészei játsszák.

Azonkívül amerikai ujdonságok.

E műsor holnap utoljára látható.
:: **Előadások: hétköznap este pont 6-tól.** ::
Helyárak mint rendezés.

Kedvezménye árú jegyek a 6 óras előadáshoz érvényesek.

Számoljon pénzével!

Olcsó az ami jó. Ez különösen szappanra vonatkozik. Mert egy ezikkal sem játszák oly nagy szerepet a minőség mint ennél.

Sunlight Szappan

gyorsan és alaposan tisztít, egyszerűen kíméli a legfinomabb szöveteket és a legkényesebb színeket.

Kettős darab 30 fillérért.
Nyolcszögletű darab 16 fillérért.
252

Kitüntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításokon aranyéremmel és oklevéllel.

Csuz, köszvény, reuma ellen a legjobb háziszer a híres

KIRALY BALZSAM!

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idült több eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalomak teljesen megszűnteti.

Fog és fejfájást 5 perc alatt megszüntet
Egy nagy üveg ára 2 kor. teljes használati utasítással. Kapható a feltaláló és készítő

GRÓSZ NAGY FERENCZ gyógyszer-tárában
Kossuth-u 8. Kölesbős Segélyző-Egylet új 2 emeletes palotájában.

— **Meglepő szép nyakkendők** 1 koronától feljebb Frank Testvéreknél.

— **Messenger Boy-ért**, ha gyors elintézni valója van, — telefonáljon Antalfihoz. Telefon 612. Olcsó díjszabás.

— **A Magyar Király** kávéház tulajdonosának sikerült a hirneves és itt közkedvelegnek örvendő Berzsényi Ferike szimfonikus női zenekarát megnyerni, hol is esténként hangversenyt tartanak Bercon Leo karmester vezetésével.

— **Csödtömegből** vett nagymennyiségű áruk érkeztek! Györfi testvérek, Piac-u. 30.

— **5 korona darabja** a valódi gráci Pichler kalapoknak Györfi testvéreknél, Piac-u. 30.

— **Egy tanuló** fizetéssel felvétetik Györfi testvéreknél, Piac-utca 30.

KÖZGAZDASÁG.

Terménytözsde

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.

Budapest, 1911. okt. 12.

Készaru ártartó.

1911. októberi buza	12.09
1912. apr. buza	12.21
1911. októberi rozs	10.35
1911. ápril rozs	10.59
1911. okt. zab	9.44
1911. ápril zab	9.70
1912. máj. tengeri	8.70
1911. aug. tengeri	—
1912. szept. tengeri	—

Begény-csarnok.

FEHÉR FALAK.

REGÉNY.

Irta: **MAX PEMBERTON.**

Fordította: **Szebenvel József.**

Mi volna, ha a mesék tényleg igazak volnának és igazat mondanának, akit böles Jurának neveznek, volna a jogos tulajdonosa a palotának és minden kincsének? Akokr az ő palotája futóhomokra épült volna és érdem szerint el kellett volna dölnie. Hitte, hogy ez így is van és türelmesen, megadóan várta a véget. Bármilyen, bármekkora legyen is az áldozat, amit meg kell hoznia, érezte, hogy meg van hozzá az ereje, hogy meghozza.

Az angol elment már napokkal előbb Boszniába és még semmi hírt sem hallatott maga felől. Beszélt Wagner tábornokkal. Fülöp gróf régi barátjával és elmondta neki, hogy mint állanak a dolgok, bár az öreg ur nagyon csodálkozott és meglehetősen hitetlenkedett. Az igaz, hogy megígérte, hogy a dolgot, ha a szükség úgy kívánja, a császár elé viszi és megígérte, hogy kieszközli Jura azonnali szabadon bocsátását. De egyben kijelentette, hogy éppenséggel nem hisz e mesében és felfedte a veszedelmeket, amik a felfedezéssel járnának.

— Ha az ember nem örült és nem tudia bizonyítani az igazát, hát életfogytiglani börtön vár rá, — mondotta Wagner tábornok.

- Örök börtön? 2
- Az.
- Hihetetlen, — kiáltott Ulusia.
- Akarod ezt a kockázatot?
- Igen, mindent.

A hite nem ismert határokat és az elhatározása szilárd volt, mikor mindent át akart adni annak, akinek jó jussa volt hozzá, ha a személyazonosságát igazolni tudja és a bíróság elismeri a jogait.

Mikor elmondta a tábornoknak, hogy Jurát a házához hívta és ott akarja tartani a tárgyalás napjáig, a tábornok le akarta beszélni, de nem tudta eltéríteni e szándékától. Az ő józan esze más utat keresett. Iró ni akart Henrik püspöknek, hogy őrizze azt az örült embert Strepitzán és ha hamisnak bizonyul a mese, küldesse vissza a bányába jó őrizet alatt. Afelől nem kételkedett, hogy ott Rudolf jól fog örködni fölötte. — A gondolat fölött mosolygott és újra megígérte Ulusianak, hogy intézkedni fog ebben a dologban.

Ulusia nagyon szomorú volt, a mikor visszatért az Erlach-palotába és abban a vidám városban a levertsége nagyon kiritt a környezetből.

Áprilisban és májusban Bécs a legelragadóbb város Európában és sehol se látni annyi gyönyörű egyenruhát, férfit és asszonyt, mint ott.

(Folyt. köv.)

Van s
közönség
angol és
nőirul
József ki
lyeztem át.
Szives

Triss S
in
Marx
Csapó

Dono
DEBRE
Megérke
Női div
kelmek
:: Bárs

Bélye
zomán c
Első D

Asztalo
Van s
rendelőmet
értesíteni, h
üzemre ber
kir. hercz
hol mint ec
összes mun
szittetnek l

Uz
Használjon
bármel
Hatá
Kis
Ducika
Ducika
Rárpáti
Menthol
Indiai fog
Tyuh sze
Hal
HAR
„Romény
Debrecz

1911. október 13.

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

7

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség szíves tudomására hozni, hogy angol és francia

nőruha divattermemet
József kir. herceg u. 14. sz. alá helyeztem át.

Szíves megkeresést kér

KATZ RÓZA

József kir. herceg-u. 14. sz.

Naponta

friss sütemény és házikenyér,
friss tej és vaj kapható

Marx János sütődéjében
Csapó-utca 18 — Telefon 866.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Megérkeztek az őszi újdonságok

Női divat kelmék, Selyem ruha kelmék, Francia vелеzek,
:: Bársonyok, Ruhadiszek. ::

Bélyegzőt, pecsétnyomót,

zomán cím táblát és mindennemű vésést olcsón készít

Első Debreczeni Vésnöki Műterem

Batthyány-u. 22. sz

Asztalos műhely áthelyezés.

Van szerencsém mélyen tisztelt megrendelőimet, s általában összes ügyfeleimet értesíteni, hogy **asztalos műhelyemet** motor üzemre berendezve, november hóban **József kir. herceg-u. 7. szám** alá helyezem át, hol mint eddig is az asztalos szakba vágó összes munkálatok elsőrendű kivitelben készíttetnek lehetőleg mérsékelt árakért.

Teljes tisztelettel

Weisz Ferencz

asztalos m.

Izzad a lába?

Használjon Harsányi-féle „Formacint,” mely bármely testrész izzadságát megszünteti.

Hatása gyors és biztos!

Kis üveg 1 kor. Nagy üveg 2 kor.

Ducika krém, páratlan hatásu arczsépfő szer, ára 1 kor Ducika szappan, ára 70 fill. Ducika puder, három színben ára 1 kor.

Rárpáti szesz rövid idő alatt megszünteti a csuzos, reumás fájdalmakat, egy üveg ára 1 kor.

Menthol jegec sósborszesz, az eddigi sósborszeszek között leghatásosabb, 30, 50 fill. és 1 kor. üvegekben.

Indiai fogcsapp, a legmakacsabb fogfájást is megszünteti, ára 70 fill.

Tyuh szem vrtó, 2-3 nap alatt minden bőrkeményedést megszüntet, ára 70 fill. A fentiek csak a

Halász Ödön utód

HARSÁNYI LAJOS

„Reménységhez,” címzett gyógyszerárban Debreczen- Csapó-utca 18. szám alatt kaphatók.

Lám Sándor Debreczen,

Piac-utca 5. — Telefon 191.

Éledező- és mosó szervizek a legújabb formában és minőségben.

Porcelán- és majolikák készítése műhelyben. Az őszi és téli evad újdonságai nagy mennyiségben raktáron vannak.

Jour készletek

porcellánból, majolikából. — Kávé- és teás készletek. — Alpakka és ezüstölt evőeszközök.

Tiszta agyagból készült szép és jó

cserép, fali téglá

és legszebb

nyersfalazati téglá

csak a

Karczagi agyagiparnál

Karczagon szerezhető be.

SALVATOR

GUMMI SARKAK

VILÁG CZIKK
UTÓLÉRHEMETLEN
TARTÓSSÁGU!

MINDENÜTT KAPHATÓ.

Vezérképviselő: Hermann Hirsch, Wien, VII/3.

Szőlő-oltványok

Szőlővesszők és Oleditschia (16 kerítésnek alkalmas) csermeték besze részére legmel gibben ajánljuk a legjobb hírnévként örvendő

Szücs Sándor fia

szőlőtelepét Bihardíószegen.

Ha a saját érdekét tartja szem előtt, úgy ne vegyen addig oltványt vagy vesszőt, míg a fenti cég nagy képes árjegyzékét nem kért; ingyen és bérmentve. Ezen árjegyzék minden szőlő birtokost érdekel hasznos tartalmánál fogva

Olcsó ár és pontos kiszolgálás. Számtalan elismerő levél.

A tisztelt érdeklődők a telep megtekintésére szívesen láttatnak.

Simanffy utca 55.

Ruhafestő.

Széchényi utca 6.

GÖZMOSÓ.

Wacha Róbert
Debreczen.

Telefon 840.

Telefon 840.

Vidéki megkeresések és megbízások a főüzletbe: Simanffy-u. 55. sz. intézendők.

Ágytoll-tisztító.

Varga-utca 35.

Vegyitisztító.

Verbőczy-utca 14.

Özv Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Telefon szár: nappal 322. sz (Kossuth-u. 15.) — (Éjjel 66. sz. Péterfia-u. 70.)

Szíves tudomásul! Tisztelt üzletfeleink és a n. é. közönség szíves tudomására hozzuk, hogy **temetkezési intézetünket** a mai kornak megfelelően tetemesen megnagyobbítottuk, **új gyászkocsikkal, díszletekkel** szereltük fel. Teljes szoba behúzásokat új szabadalmazott készülékünkkel (esetről-esetre fertőtlenítvé) teljesen szegek nélkül végzünk. **Temetéseket, hullaszállításokat** (Crematoriumba is) személyes felügyelet és közreműködés mellett végzünk. **Elvünk a tisztességes versenyt. Csakis személyes meghívásra jelentkezőknek temetések felvétele végett.**

Telefon 632.

Alapított 1893. évben.

Telefon 632.

Halmágyi

női és leány felöltők legnagyobb áruházában

:: Piac-utca, a Főpostával szemben ::

Megérkeztek

az őszi és téli idény újdonságai. Női felöltők, Costümök, Pongyolák, Blousok, aljak és alsó szoknyákban eredeti párisi és berlini modellek.

Szilid, olcsó árak.

Előzékeny, pontos kiszolgálás.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Levelezés.

Vidéki kislány ki Debrecenbe jár, szórakoztató eleven fiatalember barátot keres, leveleket „Fruska” jeligére a kiadóba kérek.

Uri fiu, fiatal leány vagy asszony ismerettségére vágyik. Levelet „Pubi” jelige kiadóhivatalba.

Házasság céljából szeretnék megismerkedni egy éltebb uri emberrel, ki hozományra nem reflektál, hanem egy gondos, fiatal feleséget óhajt. Csakis teljes címmel ellátott és komoly levélre válaszolok. Választ „Uri leány” jeligére a kiadóhivatalba.

Betöltendő.

Angol hölgy gyors sikerrel tanít és elvállal angol-német fordítási munkákat is Értekezhetni Yongworth, Batthyányi-u. 6 Virág-üzletben.

Anyagkezelő jó irással építkezéshez felvétetik. Czim a kiadóhivatalban.

Takarítóné felvétetik Piacz 42. szám alá 1-ső emelet, hátul.

Keresek azonnali belépésre egy szakácsnét jó fizetéssel Piacz-utca 42. szám, hátul az emeleten jobbra.

Jó írásu fiatal ember cimírásokat elfogad és azt gyorsan elvégzi. Cim 339. számú telefon.

Több évi gyakorlattal levelezésben és könyvelésben jártas uri leány irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóban.

Adás-vétel.

Valódi ementhall, trappista, magyaróvári, kárpáti és különféle csemegeajtok, teseni és hungari teavaj, uradalmi íróvaj kapható Deutsch Lajos fűszerkereskedésében Piac-utca 38.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbavásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Költözködés végett mindenféle butor és lakás-berendezési tárgyak eladók. Megtekinthetők délelőttöként Ajtó-utca 8.

Megvételre keresek egy használt nagy kályhát. Rózsa-féle kistemplom-bazárba.

4 darab ki és befelé nyíló spalétás ablak eladó Zúgó-utca 3.

Ebédlőbe való 6 darab szék eladó elutazás miatt. Czime a 339. számú telefonon meg tudható.

Teljes fűszer üzlet berendezés sürgősen kerestetik jókarban levő. Czim Simonffy-utca 59.

Eladó ház. Homokkertben, Bajdosó utca 12. szám. 3 szoba, 2 konyha, pincze, jó vizű furott kut és szőlőskert. Feltételek kedvezők. Értekezhetni ott a háznál.

Eladó egy jókarban levő lámpa elutazás miatt Piac-utca 42. I. emelet, hátul az udvarban.

Olajos hordók kaphatók Piacz-utca 49. sz. alatt a keresztpületben.

Műhelybe való napfénygő lámpa eladó. Piac-utca 42. első emelet hátul.

Borocet házilag készült kapható Czim. a kiadóba.

Különféle.

Ha jól akar inni-enni. Csak Goldstein-hoz kell menni. Goldstein Bodegája Piacz-utca 85. az (Uj-utczában.)

Kalapos műhelyemben mindenféle kalapok tisztítását, vasalását elvállalom, ugyszintén női kalapokat átalakítok divatos formára Piacz-u. 38. Főposta mellett. Beliczay Lajos kalapos.

Hová menjünk? A Farkas-féle uj orth. kóser bodegába. Hunyadi-u. 17.

Kosárfonoda, gyermekkocsi raktár Kossuth-utca 25. Javitá-okat készítünk.

Uri öltönyöket

bel- és külföldi szövetekből készít a legutolsó divat szerint

HUBAY GYÖRGY

uri szabó

DEBRECZEN, Batthyány utca 15. sz.

B a r s o n y,

selyem, csipke, keztyü, harisnya legszébb, legdivatosabb, legolcsóbb

a **Budapesti csipke áruház**

fióküzletében, Sas u. 4.

Kizárólag alkalmi vételök.

Napon'a érkeznek újdonságok Pontos, szolid kiszolgálás

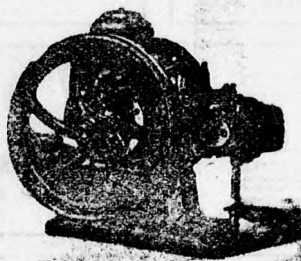
EREDETI

BOLINDER-féle

nyersolajmotorok és nyersolajlocomobilok

Sürgöny-czim:

Szabóék

Telefon

76-48

132-50

Csak

Szabó Emil és Társánál

kaphatók.

BUDAPEST, VI, Teréz-körút 46. szám. benzin motorok. Szívógázmotorok. Teljes malomberendezések. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kérjük a oximre ügyelni.

A nagymagyaralföldi

építő és műszaki részvénytársaság

tudomásul hozza a nagyérdemű közönségnek, hogy Hunyadi-u. 10. sz. alatt

építő és műszaki irodát nyitott.

Elvállal: mindennemű magas és mély építést, összes vasbetonmunkát, azok tervezését és felülvizsgálatát.

Épít részletfizetésre mindennemű építkezést és

Díjtalanul készít költségvetést és szolgál tanácsal műszaki ügyekben.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérjük.

Nagymagyaralföldi építő és műszaki r. t.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Piac-utca 49. a főpostával szemben.

Megérkeztek

a legfinomabb

angol divat szövetek
Moskovits József

uriszabó divattermében, Piacz-u. 26.
Üzletemet a szemben levő barakba helyeztem át.

Csillár

perzsa szőnyeg,
rézbutor, bronzárak,

kávésoknak, vendéglősöknek és cukrászoknak figyelmébe ajánljuk, hogy kinaezüst táczák kávé és tejkannák, gyufatartók és kések, használt, de nagyon jó állapotban olcsón eladtnak, valamint **előkelő uriszoba** berendezések, **eredeti olajlámpák**, ugyszintén többféle dísz tárgyak, mint

alkalmi áruk

a legelőnyösebben beszerezhetők

BUDAPEST, Andrássy-ut 35. I. em. alatt.

Viszontelárusítóknak nagy engedmény.

Ujra megnyílt a Rózsa-féle

női felöltő és kalap áruház.
Kistemplombazár
csupa új árukkal.